

Budapest Könyv- főváros

A városegység és a kultúra ünnepe

Több száz, könyvekhez kapcsolódó kulturális program összefogásával és saját rendezvények szervezésével járult hozzá a **Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár** a főváros 150 éves jubileumához. A Könyvfőváros kezdeményezés a város polgárait – közöttük a könyvtár használóit – és kulturális szervezetek, intézmények széles körét kapcsolta össze.

Pest, Buda és Óbuda 1873-as egyesítésétől Budapest néhány évtized alatt vált jelentős európai kulturális központtá. A városegység óta 150 év telt el. Ezt a 150. évet és ennek könyves tradícióit ünnepelte a város azzal, hogy 2023-ban Budapest a könyvek fővárosa, azaz Könyvfőváros lett. A Könyvfőváros programsorozat teljes szakmai és pénzügyi koordinációjára a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár (FSZEK) kapott felkérést a fővárostól. A programok megvalósítását operatív bizottság fogta össze, mely szakmai tanácsadó testületet kért fel a könyvszakmával, az olvasáskultúrával foglalkozó szakmai szervezetek és intézmények, a budapesti kulturális intézmények, valamint a Budapesten működő külföldi kulturális intézetek bevonásával. A FSZEK önálló projektirodát hozott létre a tevékenység megvalósítására.

A Könyvfőváros programban gazdag, változatos, az írókat, a könyveket, a könyvtárakat, az irodalmat és a kulturális életet központba helyező eseménysorozat valósult meg Budapesten. A kezdeményezés összesen több mint 200 ezer embert ért el. A Könyvfőváros három alapüzenetet fo-

galmazott meg, melyek a könyv funkcióját, a könyves kultúrában rejlő értékeket és lehetőségeket gondolják újra. Ezek olyan értékek, melyeket minden programmal közvetítettünk, amelyek méltóak az elmúlt 150 évhez, a könyves kultúra jelenéhez és jövőjéhez is:

A könyv: híd

Híd, ami összeköt, és könyv, ami összeköt egyéneket, családokat, közösségeket, kultúrákat, a múltat és a jelent a téren és időn keresztül.

A könyv: tett

A könyv és az irodalom formáló erő lehet, tettekre sarkall, segíti az olvasót, hogy eljusson a szemléletől a cselekvésig, az odafordulásig.

A könyv: szabadság

Szabadság, felelősség és szolidaritás a pandémia utáni világban.

Ezek a mottók megjelentek minden PR- és kommunikációs terméken, széles körben váltak ismertté.

Mindhárom üzenet más-más közönséget szólított meg. A családokon, a generációkon keresztül az olvasásnépszerűsítést érthették el. Kreatív közösségi élményekkel tudtuk megszólítani a fiatal urbánus gene-

rációt: őket a könyvünnepek, a kültéri fesztiválok és a kreatív közösségi kezdeményezések mozgatták meg leginkább. Míg a középgenerációt a kiállítások, a séták és a konferenciák tudták megszólítani.

A Könyvfőváros programsorozat 3 nagy programrészből állt: Könyv nappal és éjjel, Budapest Nagyregény és a Könyvsziget.

A Könyv nappal és éjjel programrészből tartoztak egyrészt azok az események, amelyekkel a Könyvfőváros nagy múltú könyves rendezvényekhez csatlakozott. 2022 óta standdal és programokkal települtünk ki az Ünnepi Könyvhetekre, a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválra, és információs anyagokkal megjelentünk a Margó Irodalmi Fesztiválokra is.

Másrészt a projektiroda önállóan is szervezett nagy, akár többnapos irodalmi eseményeket. Ilyen volt 2023-ban a margitszigeti Kristály Színtérben a két hétvégén zajló Könyvsziget eseménysorozat vagy a FSZEK Központi Könyvtárában szervezett, Az irodalom életre kel(l) című programkavalkád.

A Könyvfőváros részeként készült el a Budapest Nagyregény, mely 2023. november 17-én, Budapest 150. születésnapjára jelent meg. **A Budapest Nagyregény**

Fotók: Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár

arra tett kísérletet, hogy a főváros kerületeinek történetét családtörténeteken keresztül beszélje el. Minden kerület családtörténetét egy-egy kortárs író írta meg, és Tasnádi István dramaturgi iránymutatása mellett lett ez a 23 történet egy 23 fejezetből álló könyv. A Budapest Nagyregény elkészítését a Budapest Brand Zrt. koordinálta, a FSZEK pedig mint együttműködő partner vett részt a regény megvalósításában.

Könyvtáros kollégáink mind a 23 kerületben segítették a helyi történetek felkutatását, feldolgozását. www.bpnagyregeny.hu

A Könyvfőváros programsorozat harmadik nagy programrészé a Könyvsziget volt. Fontosnak tartottuk ugyanis, hogy a Könyvfőváros ne csak nagy eseményeken jelenjen meg, hanem minél több kisebb, helyi kezdeményezés is születhessen.

A programév alatt ezeket az eseményeket 97 szervezet, együttműködő partner, a város különböző pontjain valósította meg. Természetesen nemcsak a könyvtári területeken, hanem szabadtereken, kulturális fesztiválokhoz kapcsolódva, múzeumokban, kávéházakban, közösségi színterekben is. A partnereket pályázati úton választotta ki egy szakmai zsűri.

Az Országos Széchényi Könyvtár például Kultúrtörténeti ínyencségek címmel szervezett vacsoraesteket, ahol egy-egy irodalmi művet a középpontba állítva mutatták be a műhöz kapcsolódó gasztronómiai érdekességeket.

A Magyar Olvasástársaság budapesti köz- és felsőoktatási intézmények diákjainak bevonásával, könyvkiadók támogatásával indította el Könyvjátszóter programját, melynek révén játszótérre kitelepülve szülőknek beszéltek a napi, rendszeres meseolvasás fontosságáról, és adtak segítséget, módszertani ajánlókat.

Az eseményeinken fellépők, közreműködők köre páratlanul színes volt: **Péterfy Bori, Nyáry Krisztián, Szalóki Ági, a Kalácska, Für Anikó, Gundel Takács Gábor, Juhász Anna, Zsédényi Adrienn, Szinetár Dóra, Grisnik Petra, Varga Livius, Fekete Giorgio, Vecsei H. Miklós, Kepes András, Varó Dániel** csak néhány név, szinte számba vehetetlen, akik egy alkalomra vagy többször is arcukat adták a Könyvfővárosnak.

„Az intézmények a sokszínű gyűjteményükkel a kulturális tapasztalatszerzés lehetőségét kínálják mindenki számára.”

Partnereink bevonása nagyban szélesítette a Könyvfőváros programmal elérhető emberek számát. Az irodalom és a kultúra egymástól gyakran távol eső területeit tudtuk összefogni a programsorozat zászlója alatt, így olyan embereket is el tudtunk érni, akiket egyébként nem biztos, hogy meg tudtunk volna szólítani.

A kisgyerekes családok és a gyermekek elérése érdekében együttműködtünk két nagy gyermekkönyvkiadóval is, a Pozsonyi Pagonnyal és a Móra Könyvkiadóval. Az általuk szervezett programok garanciát jelentettek a legfiatalabb korosztály elérésére.

Az illusztráció és a grafika világa elválaszthatatlan egységet képez a könyvekkel, így több olyan szervezetet is támogatunk, amelyek ilyen fókuszú programot szerettek volna megvalósítani. Így vontuk be a Fiatal Iparművészek Stúdiója Egyesületet, akik BETŰvetés címmel pop-up jellegű kiállítást hoztak létre a kortárs betűtervezők, grafikusok legizgalmasabb munkáiból. Vagy a Magyar Nyomdász Társaság, amelynek tagjai egy Gutenberg-kézisajtót állítottak ki minden nagyobb rendezvényünkre, melynek működését mindenki megcsodálhatta, sőt kipróbálhatta, és a nyomatokat haza is vihetette. Így kapcsolódott a Könyvfővárosához a 3. Budapesti Illusztrációs Fesztivál is, melynek célja volt, hogy teret adjon a magyar illusztrációknak, hiszen ez a kortárs magyar vizualitás egyik legdinamikusabb fejlődő, leginnovatívabb ága.

Együttműködő partnereink többsége a kulturális élet területén tevékenykedő szervezet volt, ugyanakkor fontosnak tartottunk egyfajta kitekintést. Ilyen együttműködés volt a HUN-REN Számítástech-

nikai és Automatizálási Kutatóintézetrel, akik a Pál utcai fiúk nyomában címmel okostelefonos sétákat szerveztek a Könyvfőváros támogatásával. Az interaktív sétákon okostelefon segítségével lehetett megismerkedni Molnár Ferenc világhírű regényének helyszíneivel és a művel.

A FSZEK ebben a programrészben valósította meg Otthon a Könyvtárban eseménysorozatát. Ennek részeként minden kerület, legalább egy tagkönyvtárban – összesen 29 helyszínen – tartott családi napokat, ahol a 150 éves Budapest, a helyi nevezetességek és érdekességek mellett természetesen a könyv és az olvasásnépszerűsítés állt a középpontban.

A Könyvfőváros eseménysorozat 2024-ben is folytatódik. 13 partnerünk szervez még összesen 49 programot. Folytatódik az Otthon a könyvtárban eseménysorozat a FSZEK tagkönyvtáraiban. A Könyvfőváros pedig megint kitelepül standdal és különféle programokkal a 95. Ünnepi Könyvhétre és a 29. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválra.

Az események még zajlanak, de már most látjuk, milyen fontos volt a Könyvfőváros rendezvénysorozat Budapest kulturális életében, amelyben meghatározó szerepet játszott a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár.

Az aktuális eseményekről folyamatos tájékoztatást ad honlapunk:

www.konyvfovaros.hu

és a Facebook-oldalunk:

[f /budapestkonyvfovaros2023](https://www.facebook.com/budapestkonyvfovaros2023)

Váradi Ildikó